

Quddiem l-Arbitru ghas-Servizzi Finanzjarji

Kaz Nru. 084/2018

ZL ('l-ilmentatur')

vs

*Bank of Valletta p.l.c. (C 2833) ('BOV',
'il-provditur tas-servizz' jew 'il-Bank')*

Seduta tal-20 ta' Frar 2019

L-Arbitru:

Ra l-ilment li qed isir kontra l-provditur tas-servizz li jittratta l-investment fil-*La Valette Multi Manager Property Fund ('LVMMPPF' jew 'Fond')*, sottofond tal-*La Valette Funds SICAV p.l.c.*

L-ilmentatur ghamel investment fil-Fond ta' €25,288.08 fis-16 ta' Jannar 2007.¹ L-ilmentatur jghid li huwa kellu investment f'fond iehor, fil-*La Valette Malta Bond Fund*, u li l-*financial advisor* tal-Bank baghat ghalih u hajru biex jaqleb l-investment tieghu gewwa l-*LVMMPPF* minfloku. L-ilmentatur spjega li huwa kien accetta l-parir tal-Bank minhabba li ma ghandux esperjenza.²

L-ilmentatur issottometta li huwa mhuwiex investitur ta' esperjenza minhabba li ma jifhimx u lanqas jinneozja fil-proprjetà. Huwa sahaq li gie ingannat mill-Bank u li huwa mhux inqas minn dawk l-investituri l-oħra li ga hadu jew ser jiehdu kumpens.³

¹ A fol. 18

² A fol. 4

³ *Ibid.*

Fis-sena 2011, l-ilmentatur ircieva €16,529.51 minn fuq l-investment wara li kien accetta l-Offerta mill-Bank ta' €0.75 ghal kull sehem fuq il-Fond.⁴

L-ilmentatur talab li jigi rifondut '*daqs kemm hadu l-investituri l-oħra mill-hlas nieqsa li hadna fl-ewwel offerta*'.⁵ Huwa ikkalkola li tilef is-somma ta' €9,170.91 mill-bidu tal-investment tieghu fil-Fond.⁶

Fil-kalkolazzjonijiet tieghu tat-telf l-ilmentatur indika li biex qaleb mil-*La Valette Malta Bond Fund* ghal-LVMMPF huwa tilef €412.34 (li hija d-differenza bejn is-*settlement amount* li rcieva mill-bejgh tal-*La Valette Malta Bond Fund* ta' MTL11,033.19⁷ ikkonvertita f'Ewro ghal €25,700.42, u l-ammont investit fil-LVMMPF ta' €25,288.08).

Ra r-risposta tal-provditur tas-servizz fl-intier tagħha li essenzjalment qiegħda f'dan is-sens:

1. Illi in linea preliminari, is-Sinjuriya Tieghu l-Arbitru m'għandux il-kompetenza taht il-ligi biex jiddeciedi dwar il-*validità o meno* tal-kuntratt ta' tranzazzjoni, jew jekk jorbotx il-kuntratt ta' tranzazzjoni bejn il-partijiet, u semmai tali kwistjoni jekk titqajjem għandha tigi deciza mill-Prim'Awla tal-Qorti Civili b'mod esklussiv;
2. Illi in linea preliminari ukoll, is-Sinjuriya Tieghu l-Arbitru għandu qabel xejn jirrifjuta li jezercita l-poteri tieghu stante tranzazzjoni li għandha s-setgħa ta' sentenza li għaddiet in gudikat.⁸ Mingħajr limitazzjoni għall-generalità tas-suespost dan jirrendi l-ilment *de quo* frivolu w vessatorju *ai termini* tal-artikolu 21(2)(c) tal-Kap. 555 tal-Ligijiet ta' Malta;
3. Illi in linea preliminari wkoll, u mingħajr pregudizzju għas-suespost, is-Sinjuriya Tieghu l-Arbitru għandu wkoll jirrifjuta li jezercita l-poteri tieghu fil-konfront ta' *BOV* stante illi s-Sinjuriya Tieghu l-Arbitru għandu s-setgħa li jittratta biss ilmenti li jkunu tressqu minn 'klijenti eligibbli';

⁴ A fol. 75

⁵ A fol. 4

⁶ A fol. 4 u 7

⁷ A fol. 17

⁸ Artikolu 1729(1) tal-Kodici Civili – Kap. 16 tal-Ligijiet ta' Malta

4. Illi, in linea preliminari u minghajr pregudizzju ghas-suespost, l-intimat *BOV* m'huwiex il-legittimu kontradittur f'dawn il-proceduri;
5. Illi in linea preliminari wkoll, u minghajr pregudizzju ghas-suespost, l-ilmentatur la ghandu d-dritt u lanqas l-interess guridiku li jippromwovi dawn l-istanzi stante li biegh u ttrasferixxa d-drittijiet kollha tieghu inkluzi drittijiet litigjuzi fil-konfront tal-intimat, u allura ma jistax illum jezercita dritt li m'ghadux tieghu stante li kien gie debitament trasferit *inter alia* lill-intimat u dan jikkostitwixxi wkoll ksur tad-dritt fundamentali tal-intimat li jgawdi l-proprjetà tieghu;
6. In linea preliminari ukoll, u minghajr pregudizzju ghas-suespost, l-ilmentatur huwa preskritt:
 - (i) Kwalunkwe azzjoni li ghandha l-effett li tirrexxindi l-kuntratt li bih l-ilmentatur ittransiga mal-intimat hija preskritta bit-trapass ta' sentejn u dan abbazi tal-artikolu 1222 tal-Kap. 16 tal-Ligijiet ta' Malta; u
 - (ii) Minghajr pregudizzju ghas-suespost, anke li kieku ghall-grazzja tal-argument il-kuntratt ta' tranzazzjoni kellu jigi skartat, it-talbiet tal-ilmentatur msejsa fuq allegazjonijiet ta' responsabbilità *extra contrattuale* jew *aquiliana* huma preskritti ai termini tal-artikolu 2153 tal-Kap. 16 tal-Ligijiet ta' Malta u kwalunkwe talba msejsa fuq xi kuntratt hija preskritta ai termini tal-artikolu 2156 tal-Kap. 16 tal-Ligijiet ta' Malta;
7. Fil-mertu, u minghajr pregudizzju ghas-suespost, l-ilmentatur iddikjara hu stess li kien *experienced investor* u dan kif ikkonfermaw ukoll *Marccus Partners and Mazars Group* skont l-*Independent Review* li tqabbd u jaghmlu mill-MFSA.
8. Fil-mertu wkoll, u minghajr pregudizzju ghas-suespost, fi kwalunkwe kaz l-ilmentatur ma soffra ebda dannu bhala rizultat ta' xi imgiba illegali tal-intimat, u li fl-ebda cirkostanza l-intimat ma huwa responsabbli ghall-hlas lill-ilmentatur ta' kwalsiasi somma in linea ta' danni jew xort'ohra.

9. L-ispejjez ta' dawn l-istanzi ghandhom jigu ssopportati mill-ilmentatur.⁹

Sema' lill-partijiet u ra l-*affidavits* tagghom.

Ra l-atti l-ohra tal-kaz.

Jikkonsidra:

Preliminari

Sfond u Fatti Ewlenin

Fit-13 ta' Settembru 2005, twaqqaf il-*La Valette Multi Manager Property Fund* ('*LVMMPF*' jew '*il-Property Fund*' jew '*il-Fond*'), sottofond tal-*La Valette Funds SICAV p.l.c.* ('*SICAV*'). Fir-rigward tal-*La Valette Funds SICAV p.l.c.*, il-*Valletta Fund Management Ltd.* ('*VFM*') u l-*Bank of Valletta p.l.c.* ('*BOV*') kienu rispettivament il-*Manager* responsabbli ghall-amministrazzjoni generali u l-immanigjar tal-investimenti tas-*SICAV* u tal-Fond filwaqt li l-*BOV* gie inkarigat bhala *Custodian* tas-*SICAV* u tal-Fond.

Il-*BOV* kien ukoll intermedjarju, biegh u ta pariri lill-investituri tal-Fond, u anke kien inkarigat mid-distribuzzjoni tal-ishma fil-Fond. *Insight Investment Management Ltd.* kienu ingaggati mill-*VFM* bhala '*Sub-Investment Manager*' sabiex ikunu jistghu jassistu fl-immanigjar tal-assi tal-Fond.

Dan il-Fond kien licenzjat mill-*MFSA* bhala fond li kellu jinbiegh bhala *Professional Investor Fund (PIF)* lil investituri ta' esperjenza u dan skont il-ligijiet, regoli, kundizzjonijiet tal-licenzja, *guidelines* li ghandhom x'jaqsmu ma' investimenti ta' dan it-tip. Dan ifisser li dan il-Fond kien wiehed regolat u dovut isegwi dawn in-normi.

Dan il-Fond beda jinbiegh fuq skala kbira, fost l-ohrajn mill-*Branches* tal-*BOV* u inbiegh, mhux biss lil investituri professjonali, imma wkoll lil hafna *retail clients*. Numru kbir ta' investituri hadu sehem f'dan il-Fond referut ukoll fil-qosor f'din id-decizjoni bhala l-'*Property Fund*' jew '*LVMMPF*'.

⁹ A fol. 37-38

Kif rikjest mil-ligi, meta tnedda dan il-Fond hareg is-*Supplementary Prospectus* tal-1 ta' Settembru 2005, u diversi Prospetti Supplementari ohra.

L-ghan tal-Fond gie deskritt bhala wiehed li jinvesti fil-proprjetà biex jipprovdi lill-investituri tieghu dhul u tkabbir fil-kapital billi jinvesti f'fondi ohra ta' investimenti li jinvestu fil-proprjetà.

Skont is-*Supplementary Prospectuses* li hargu l-provdituri, kien hemm diversi restrizzjonijiet, fosthom, restrizzjoni kif jinvestu li kienet taqra hekk:

*'The limit on the level of gearing that the Fund's underlying real estate property funds may be exposed to is of a maximum of 100% of their respective net assets.'*¹⁰

F'Settembru 2007, il-prezz ta' kull sehem beda niezel. Fis-7 t'Awwissu 2008, il-VFM infurmat lill-investituri li kien qed jigi sospiz il-fidi mill-Fond b'effett immedjat liema fidi baqa' sospiz sal-2010. Dan kien ifisser li min kellu bzonni il-flus u ried jifdi l-investment tieghu ma setax.

Fl-2010 saru laqghat ghall-investituri bl-iskop li jigu mwaqqfa '*Side Pocket*' u '*Main Pool*' li gew deskritti mid-Diretturi tas-SICAV bhala: is-*Side Pocket* li kien jinkludi dawk il-fondi li kien investa fihom il-Fond li kellhom '*it-talbiet ta' fidwa sospizi jew differiti u/jew issuspendew id-determinazzjoni tal-valur nett tal-assi*', filwaqt li fil-*Main Pool* iddahhlu '*l-assi li kienu zammew livell sufficjenti ta' likwidità u li ghalihom il-kumpanija tinsab f'pozizzjoni li tistabilixxi valur kredibbli.*'

L-azzjonisti inghataw ishma maghrufin bhala *Side Pocket Shares* u *Main Pool Shares*.

Il-Malta Financial Services Authority ('*MFSA*'), ir-regolatur tas-settur, dehrilha li kellha taghmel diversi inkjesti biex tistabilixxi l-fatti u taghti dawk id-direzzjonijiet li kienet tista' taghmel skont il-ligi.

Filwaqt li kienu ghaddejnin inkjesti mill-*MFSA* li kien ghadhom ma gewx konkluzi, il-*BOV* ghan-nom tieghu kif ukoll ghall-Grupp *BOV* inkluzo l-*VFM*, ghamel dik li

¹⁰ Din ir-restrizzjoni hija indikata bhala *Investment Restriction (v)* fil-Prospett Supplementari originali tal-1 ta' Settembru 2005, u fi Prospetti Supplementari ohra ta' wara b'eccezzjoni fis-*Supplementary Prospectus* tat-18 t'Awwissu 2010, fejn hi mnizzla bhala Restrizzjoni Numru (vi). Ghalhekk se tigi referuta fit-text kollu ta' din id-decizjoni bhala '*Investment Restriction (v)*, fil-qosor *IR(v)*'.

ssejhet Offerta¹¹ sabiex jixtri l-ishma tal-investituri fil-Fond bil-prezz ta' €0.75 kull sehem. Din l-Offerta harget fis-26 ta' Mejju 2011,¹² u l-investituri kellhom jiddeciedu jekk jaccettawhiex jew le sat-30 ta' Gunju 2011.

Din l-Offerta kienet wahda kundizzjonata, it-termini u l-kundizzjonijiet taghha stabbiliti mill-BOV minghajr ebda diskussjoni taghhom mal-investituri. Fosthom, iddahhlet il-kundizzjoni li min ser jaccetta l-Offerta kien qed jirrinunzja ghal kwalunkwe drittijiet legali li kellu jew jista' jkollu kontra l-Grupp BOV, id-Diretturi tal-Bordijiet taghhom u l-impjegati.

F'ittra li baghat il-BOV lill-investituri¹³ inghad lilhom li setghu jaccettaw l-Offerta u setghu ma jaccettawhiex, u gie enfazzat li ftehim bonarju skont it-termini u kundizzjonijiet tal-istess Offerta kienet l-ahjar triq biex jigu evitati proceduri twal fil-Qorti.

Dawn it-termini tal-Offerta ma kinux accettabbli ghall-MFSA.

Fit-28 ta' Gunju 2011, jigifieri jumejn qabel ma ghalqet l-Offerta, l-MFSA, skont l-Artikolu 15 tal-*Investment Services Act*, harget direttiva lill-BOV li kienet tghid li l-accettazzjoni tal-Offerta kellha tkun minghajr pregudizzju ghad-drittijiet li investituri seta' kellhom ghal kumpens jew, addirittura, li jigu mpoggija fis-sitwazzjoni finanzjarja li kellhom qabel ma ghamlu l-investment fil-Fond.¹⁴ Din id-Direttiva kienet giet appellata mill-BOV quddiem il-*Financial Services Tribunal*, però, liema appell ma baqax jigi segwit.

Diversi ilmenti li kienu ghamlu l-investituri mal-MFSA kien ghadhom mhumiex decizi.

Sadanittant, sitt ijiem qabel ghalqet l-Offerta, jigifieri fl-24 ta' Gunju 2011, l-MFSA harget zewg rapporti dwar il-mod kif il-provdituri tas-servizz kienu investew il-flus tal-investituri in konnessjoni mar-restrizzjonijiet ta' investment u dwar il-monitoragg tal-istess Fond.

F'dawn ir-rapporti, l-MFSA sabet li l-BOV u l-VFM kienu ikkommettew diversi nuqqasijiet.

¹¹ Referuta fit-test kollu ta' din id-decizjoni wkoll bhala 'l-Offerta'.

¹² Ittra mibghuta mic-*Chairman* tal-BOV f'isem il-Grupp BOV datata 26 ta' Mejju 2011.

¹³ *Ibid.*

¹⁴ *Media Release 3/11/2011*

Fir-rapport datat l-24 ta' Gunju 2011,¹⁵ li kien jittratta dwar l-obbligi li kellu l-BOV fil-monitoragg ta' *compliance* mal-*Investment Restrictions* inseriti fil-Prospett Supplimentari, l-MFSA sabet diversi nuqqasijiet, fosthom, li:

- i. il-BOV applika hazin l-*Investment Restriction (v)* tal-Prospett Supplimentari u, ghalhekk, naqas mill-obbligi tieghu '*of care and diligence required of Licence Holders with regard to their conduct of business*',¹⁶
- ii. il-BOV naqas mir-responsabbiltajiet tieghu li jissorvelja li l-Fond jaderixxi mal-*Investment Restriction (v)* u, ghalhekk, ma mexiex mal-obbligu tieghu ta' '*due care and diligence in the best interests of the Fund and its unit holders*';¹⁷ li l-BOV ma kellux procedura tajba (*proper procedures*) sabiex ikun jista' jissorvelja lill-VFM u *Insight* fil-*Leverage Investment Restriction* u ma kisibx informazzjoni bizzejjed sabiex ikun inkonfortat li l-Fond kien qed jigi, '*managed in line with Investment Restriction (v) to enable accurate reporting in the annual Custodian Report to unit-holders*';¹⁸ li kellu deficjenzi fiz-zamma tar-records tieghu.¹⁹

Minhabba dawn in-nuqqasijiet, l-MFSA imponiet multa amministrattiva fuq il-BOV ta' €197,995.²⁰

Fir-rapport l-iehor dwar il-VFM, bl-istess data tal-24 ta' Gunju 2011, l-MFSA sabet nuqqasijiet fil-qadi ta' dmirijietha ghal dak li ghandu x'jaqsam mad-dmirijiet taghha ghall-osservanza tal-*Investment Restrictions* tal-Fond. Fost dawn in-nuqqasijiet, l-MFSA semmiet li l-VFM kienet applikat hazin l-*Investment Restriction (v)* u, ghalhekk, '*having therefore fallen short of the level of care and diligence required*' u kisret diversi regoli li kienu japplikaw ghalha u ma kinetx agixxiet fl-interess tal-klijenti u tas-suq. Kellha wkoll deficjenzi biex tissindika kif kienu qed jinvestu l-fondi l-*Insight* li kien is-*Sub-Manager*.²¹

L-MFSA immultat lill-VFM is-somma ta' €149,821.

¹⁵ Report on the MFSA's investigation on the manner in which Bank of Valletta p.l.c. fulfilled its duties with regards to the monitoring of compliance with the La Valette Multi Manager Property Fund Investment Restrictions.

¹⁶ *Ibid.* p 8

¹⁷ *Ibid.* p 9

¹⁸ *Ibid.*

¹⁹ *Ibid.* p 10

²⁰ *Ibid.*

²¹ *Ibid.* p. 8-9

Il-BOV hareg *Company Announcement* li tghid li kien se jappella din id-decizjoni tal-MFSA. Però, f'*Company Announcement* li hareg, sussegwentement, fit-18 ta' Lulju 2011, il-Bank habbar li mhux ser jappella ghaliex kellu konkorenza kbira ghall-Offerta u, flimkien mal-VFM, ma riedux itawwlu l-kwistjoni.

Ir-rapport l-iehor dwar prattici ta' bejgh ta' *units* fil-*Property Fund*, l-MFSA hargitu fit-22 ta' Gunju 2012, kwazi sena wara li ghalqet l-Offerta.

L-MFSA sabet diversi nuqqasijiet fosthom: nuqqas ta' pariri tajbin (*inappropriate*) lill-klijenti kif ukoll sabet prattici ta' '*misleading information*' lill-klijenti, kif ukoll ksur ta' diversi regolamenti li jirregolaw it-thaddim tan-negozju applikabbli dak iz-zmien.²²

Ghalhekk imponiet multa amministrattiva fuq il-BOV ta' €203,350.

Il-Bank hallas il-multa u l-appell li kien ghamel quddiem it-Tribunal ghas-Servizzi Finanzjarji kontra parti minn din id-decizjoni li gie irtirat mill-BOV minghajr ma accetta l-ebda responsabbiltà legali.

Ghall-MFSA, l-Offerta ma kinetx ikkonkludiet il-kaz, kif kienet l-intenzjoni tal-BOV li min jehodha kien ikun qed icedi kwalunkwe dritt legali kontra l-BOV. Fil-fatt, permezz ta' Direttiva tat-28 ta' Gunju 2011, l-MFSA obligat lill-Bank biex jizgura illi l-accettazzjoni ta' din l-Offerta kellha tkun minghajr pregudizzju ghal kwalunkwe dritt li whud mill-investituri kellhom ghal kumpens jew, addirittura, jergghu jitpoggew fil-qagħda finanzjarja tagħhom qabel ma investew fil-*Property Fund*.

Permezz ta' ittra tal-1 ta' Gunju 2012,²³ l-MFSA infurmat lill-BOV li kienet se tigi appuntata kumpanija professjonali li tagixxi b'mod indipendenti sabiex, fost affarijiet ohra, kellha tikklassifika lill-investituri bhala dawk li kienu jikkwalifikaw bhala '*experienced investors*' u ohrajn li ma kinux jikklassifikaw bhala '*experienced investors*', bl-intenzjoni li min ikun eligibbli jithallas kumpens mill-BOV.

²² *Report on the MFSA investigation into the sales practices by Bank of Valletta p.l.c. of the La Valette Multi-Manager Property Fund.*

²³ Ittra mid-Direttur Generali tal-MFSA lic-Chairman tal-BOV annessa bhala *Exhibit 1* quddiem il-*Financial Services Tribunal* fil-kaz: *BOV vs MFSA*.

Giet appuntata id-ditta ta' *Mazars*, li r-rapport taghom tlesta fil-21 ta' Jannar 2013.²⁴ L-*MFS*A ghaddiet lista ta' investituri li, skont dan ir-rapport, kellhom jinghataw kumpens, u l-*BOV* hallas lil dawk l-investituri li kienu eligibbli skont ir-rapport tal-*Mazars*.

Skont dawn il-kriterji gie deciz min kellu jinghata kumpens u min ma kellux jinghata kumpens. Minkejja li l-*BOV* kien nizzel fl-*Offerta* li din kienet tikkonkludi l-kaz ghal min jaccettaha, (*in full and final settlement*), xorta wahda ghamel hlasijiet lil diversi investituri skont kif stabbilit mill-*Mazars*.

Il-*Bank of Valletta*, f'isem il-Grupp, hallas din id-differenza lil numru ta' investituri, izda ohrajn li nstabu li kellhom '*l-esperjenza*' jew li t-tranzazzjoni kienet fuq bazi ta' '*Execution Only*' ma inghatawx id-differenza bejn dak li investew u l-ammont imhallas bl-*Offerta* jew minghajrha.

Eccezzjonijiet Preliminari

Eccezzjonijiet dwar Gurisdizzjoni

Il-provditur tas-servizz qajjem tlett eccezzjonijiet dwar il-kompetenza fis-sens li l-Arbitru m'ghandux jisma' dan il-kaz ghaliex m'ghandux il-kompetenza taht il-ligi li jiddeciedi dwar kuntratt ta' tranzazzjoni bejn il-partijiet li saret *res judicata* liema kwistjoni tista' titqajjem biss quddiem il-Prim'Awla tal-Qorti Civili b'mod esklussiv; li ghalhekk l-ilment huwa wiehed frivolu u vessatorju *ai termini* tal-Artikolu 21(2)(c) tal-Kap. 555 u li fil-konfront tal-*BOV* l-ilmentatur mhuwiex '*klijent eligibbli*'.

L-Arbitru ser jittratta l-eccezzjonijiet dwar kompetenza flimkien.

L-Arbitru ghas-Servizzi Finanzjarji gie mwaqqaf permezz tal-Att XVI tal-2016 (Kap. 555 tal-Ligijiet ta' Malta) li stabbilixxa l-kompetenza tieghu. Ghalhekk, il-kompetenza tal-Arbitru ma tiddependix fuq ir-rieda jew ix-xewqa tal-partijiet jew il-materja li dwarha jigi mitlub jiddeciedi, izda hija stabbilita fuq kriterji oggettivi li l-legizlatur deherlu li ghandu jistabbilixxi.

²⁴ *Mazars - Independent Expert's Report, 21 January 2013.*

Skont il-Kap. 555 tal-Ligijiet ta' Malta,²⁵ l-Arbitru ghandu l-kompetenza li *'jisma' lmenti skont il-funzjonijiet tieghu taht l-Artikolu 19 (1) fir-rigward tal-imgiba ta' provditur tas-servizzi finanzjarji.'*

M'hemm l-ebda kwalifika dwar il-materja tal-ilment u l-Arbitru jista' jisma' kwalunkwe ilment imressaq minn klijent eligibbli kontra provditur tas-servizzi finanzjarji dejjem fil-limiti tal-istess Att.

Dan huwa imsahhah minn dak li hemm provdut fl-Artikolu 19 (1) fejn il-funzjoni primarja tal-Arbitru hija deskritta bhala dik li *'jittratta lmenti mressqa minn klijenti eligibbli.'* L-istess, m'hemm l-ebda limitazzjoni xi jkun l-ilment imressaq sakemm jaqa' fil-parametri tal-istess Kap. 555.

Ghalhekk, it-test tal-kompetenza huwa li min iressaq l-ilment irid ikun *'klijent eligibbli'* u kontra min jitressaq l-ilment irid ikun *'provditur tas-servizzi finanzjarji'* skont id-definizzjoni tal-Kap. 555.

'Klijent eligibbli' huwa definit bhala: *'klijent li jkun konsumatur ta' provditur tas-servizzi finanzjarji, jew li lilu l-provditur tas-servizzi finanzjarji jkun offra li jipprovi xi servizz finanzjarju, jew li talab il-provdiment ta' xi servizz finanzjarju minn provditur tas-servizzi finanzjarji.'*²⁶ L-istess artikolu jipprovi li *"klijent' ghandu jinkludi, persuna fizika, inkluzi s-successuri taghha fit-titolu jew mikrointrapriza.'*

Il-ligi tistabbilixxi wkoll min hu provditur tas-servizzi finanzjarji:

*"provditur tas-servizzi finanzjarji" tfisser provditur tas-servizzi finanzjarji li jkun jew li jkun gie licenzjat jew awtorizzat xort'ohra mill-Awtorità ghas-Servizzi Finanzjarji ta' Malta skont l-Att dwar l-Awtorità ghas-Servizzi Finanzjarji ta' Malta jew kull ligi ohra tas-servizzi finanzjarji, inkluz izda mhux limitat ghal servizzi ta' investiment, ibbankjar, istituzzjonijiet finanzjarji, karti ta' kreditu, pensjonijiet u assigurazzjoni...'*²⁷

L-ilmentatur odjern huwa klijent eligibbli filwaqt li l-provditur tas-servizz huwa provditur tas-servizz skont id-definizzjoni tal-Kap. 555 fuq citat.

²⁵ Art. 21(1)(b) tal-Kap. 555

²⁶ Kap. 555, Art. 2

²⁷ *Ibid.*

Ghalhekk, il-kompetenza tal-Arbitru tiskatta hekk kif jigu sodisfatti dawn ir-rekwiziti tal-ligi u, galadarba tiskatta din il-kompetenza, l-Arbitru mhuwiex ristrett biex jisma' ilment, tkun xi tkun il-materja u l-kwalità tieghu, basta jkun marbut ma' xi servizz fil-qasam tas-servizzi finanzjarji u moghti minn provditur ta' servizz li jaqa' taht id-definizzjoni tal-ligi.

Il-legizlatur bl-ebda mod ma illimita l-kompetenza tal-Arbitru hlief ghal dak li jipprovdi l-istess Att. Perezempju, l-Arbitru jista' jisma' kazi li jmorru lura sal-1 ta' Mejju 2004, (u mhux aktar), u *'jista' jaghti rimedju pekunjarju ghal kull ilment sa massimu ta' €250,000.'*

Li kieku l-legizlatur ried jillimita l-kompetenza tal-Arbitru, fic-cirkostanzi li qed jghid il-provditur tas-servizz, allura, kieku kien jaghmel hekk, imma dan il-legizlatur m'ghamlux.

Ghalhekk l-Arbitru qed jichad l-ecezzjonijiet dwar kompetenza u, galadarba gie deciz li l-ilmentatur huwa klijent eligibbli u jista' jressaq l-ilment, allura, m'hemm xejn frivolu u vessatorju fl-ilment tieghu u ser jikkonsidrah.

Issa l-Arbitru ser jittratta dak li qal il-provditur tas-servizzi finanzjarji li qed isostni li l-kaz huwa wiehed maghluq ghaliex sehhet tranzazzjoni bejn il-partijiet liema tranzazzjoni ghandha l-effett ta' res judicata bejn il-partijiet.

U, in sostenn ta' dan, il-provditur tas-servizz jaghmel referenza ghal dak li jipprovdi l-Kodici Civili.

M'hemm l-ebda dubju li l-provditur tas-servizz kien qed joffri servizz fil-qasam tas-servizzi finanzjarji. Il-provditur tas-servizz mhuwiex kumpanija ordinarja li dahlet f'xi kuntratt semplici ma' kontraent iehor, imma l-provditur tas-servizz huwa kumpanija li tahdem fil-qasam tas-servizzi finanzjarji u hija soggetta ghal skrutinju akbar, anke minn regoli *ad hoc*, li japplikaw f'dak il-qasam, dejjem biex jigi protett l-investitur.

Dan gie enfasizzat mill-MFSA fir-rapport taghha tal-22 ta' Gunju 2012,²⁸ fejn ghamlitha cara li l-BOV kien suggett ghall-*guidelines* applikabbli qabel l-2007 u l-*Investment Services Rules* minn Novembru 2007.

²⁸ *Report on the MFSA Investigation into the sales practices by Bank of Valletta p.l.c. of the La Valette Multi-Manager Property Fund.*

M'hemm l-ebda dubju lanqas li s-servizz jikkostitwixxi kuntratt bejn konsumatur u kummercjant u, ghalhekk, japplikaw ghal din ir-relazzjoni guridika kemm ligijiet, regoli u regolamenti Prattici u professjonali stabbiliti u linji gwida minn awtoritajiet supervizjonali nazzjonali u tal-Unjoni Ewropea, u anke ligijiet u Direttivi²⁹ li saru biex jaghtu protezzjoni lill-konsumatur.

Din ir-relazzjoni guridika li nholqot bejn l-ilmentatur u l-provditur tas-servizz m'hijjex wahda regolata esklussivament mill-Kodici Civili u fejn *si tratta* relazzjoni bejn konsumatur u kummercjant, japplikaw il-provedimenti tal-Kap. 378 tal-Ligijiet ta' Malta, u f'din ir-relazzjoni meta jintuzaw espressjonijiet mhux gusti, il-provedimenti tal-Kap. 378 jipprevalu fuq il-Kodici Civili u l-Kodici tal-Kummerc.³⁰

L-Arbitru dahal fil-fond fuq din il-kwistjoni fil-Kaz Nru. 028/2016 deciz minnu fit-23 ta' Frar 2018,³¹ u semma r-ragunijiet ghalfejn ma sehhetx tranzazzjoni bejn il-provdituri tas-servizz u l-konsumatur.

L-Arbitru spjega li anke skont decizjonijiet tal-Qorti tal-Appell, il-kuncett tal-*pacta sunt servanda* f'dawn il-kazi fejn *si tratta* kuntratt bejn konsumatur u kummercjant kellu l-limitazzjonijiet tieghu.

Spjega wkoll kif l-Offerta u l-kuntratt ta' Accettazzjoni saru f'cirkostanzi fejn il-konsumatur ma kellux wisq ghazla hlief li jaccetta din l-Offerta; u l-klawsoli tal-Offerta fil-bidu taghha u l-klawsoli 2.9 u 3(a) tal-istess Offerta, kif ukoll kull fejn hemm li l-ilmentaturi kienu qed icedu d-drittijiet litigjuzi taghhom, jew li b'xi mod kienu qed icedu kwalunkwe drittijiet li kellhom, ghandhom jitqiesu klawsoli ingusti u pprojbiti u jitqiesu daqslikieku qatt ma ddahhlu.

Galadarba dawn il-klawsoli tqiesu li m'ghandhom l-ebda effett, ghalhekk jitqies li ma sehhet l-ebda tranzazzjoni bejn l-ilmentatur u l-provditur tas-servizz li teskludi lill-Arbitru milli jindaga l-mertu tal-kaz.

Peress li kif inghad l-Arbitru dahal fil-fond fuq din il-kwistjoni, a skans ta' repetizzjoni u sabiex jittratta l-ilment kemm jista' jkun b'mod '*ekonomiku u*

²⁹ Kap. 555, Art. 19(3)(c)

³⁰ Kap. 378, Art. 47(B)

³¹ *Link*: <https://financiararbiter.org.mt/en/About-Us/Documents/Decisions/2018/KAZ%20028-2016%20-%20CAE%20vs%20Bank%20of%20Valletta%20p.l.c.%20et.pdf>

mhaffef,³² qieghed jaghmel referenza ghal dak li gie deciz minnu fil-Kaz Nru. 028/2016 fit-23 ta' Frar 2018,³³ u r-ragunijiet u l-motivazzjoni li ta f'dak il-kaz f'dan ir-rigward, ghandhom jghoddu wkoll ghal dan il-kaz.

Ghalhekk l-Arbitru qed jichad dawn l-eccezzjonijiet.

Eccezzjoni li l-BOV m'huwiex il-Legittimu Kontradittur

Dwar l-eccezzjoni li l-BOV mhuwiex il-legittimu kontradittur l-Arbitru m'ghandux ghalfejn jidhol wisq fil-fond ta' din l-eccezzjoni ghax jidher evidenti li kien il-BOV li biegh il-prodott ta' investiment lill-ilmentatur u l-ilmentatur huwa gustifikat li jaghmel l-ilment kontra min bieghlu u tah parir fuq il-prodott.³⁴

Il-provditur tas-servizz dahal f'obbligi kuntrattwali mal-ilmentatur u, ghalhekk, huwa evidenti li huwa l-legittimu kontradittur.

Eccezzjoni li l-Ilmentatur m'ghandux Interess Guridiku

Dwar l-interess guridiku tal-ilmentatur, l-Arbitru jhoss li jkun adegwat li jinghad li l-ilmentatur ghandu interess reali, attwali u personali u johrog minn vjolazzjoni ta' dritt. L-ilment li ghmel jista' jipproduci rizultat pekunjarju jew vantagg ghalih u huwa guridiku u bbazat fuq dritt pretiz u, ghalhekk, ghandu interess guridiku. Barra minn hekk, galadarba huwa '*klijent eligibbli*' skont il-Kap. 555 tal-Ligijiet ta' Malta, huwa ghandu d-dritt iressaq l-ilment tieghu quddiem l-Arbitru.

Eccezzjonijiet dwar Preskrizzjoni

Il-provditur tas-servizz qed jeccepixxi l-preskrizzjoni a bazi tal-Artikoli 1222, 2153 u 2156 tal-Kodici Civili.

Skont l-Artikolu 1222, kwalunkwe azzjoni li ghandha l-effett li tirrexxindi kuntratt hija preskritta bit-trapass ta' sentejn.

³² Kap. 555, Art. 19(3)(d)

³³ Dan il-kaz jinsab fuq il-link: <https://financiararbiter.org.mt/en/About-Us/Documents/Decisions/2018/KAZ%20028-2016%20-%20CAE%20vs%20Bank%20of%20Valletta%20p.l.c.%20et.pdf>

³⁴ A fol. 16 u 78

Dwar l-ewwel eccezzjoni tal-preskrizzjoni ibbazata fuq l-Artikolu 1222(1) tal-Kodici Civili, l-istess artikolu jistabbilixxi li:

'Meta l-ligi f'xi kaz partikolari ma tistabbilixxix zmien aqsar, l-azzjoni ghar-rexxissjoni minhabba vjolenza, zball, eghmil doluz, stat ta' interdizzjoni, jew nuqqas ta' età, taqa' bil-preskrizzjoni eghluq sentejn.'

Jigifieri dan l-artikolu jghodd ghal meta min jiftah azzjoni, f'dan il-kaz ilment quddiem l-Arbitru, dik l-azzjoni tkun ibbazata fuq ir-rexxissjoni. L-ilmentatur mhux qed jitlob rexxissjoni tal-obbligazzjoni u, ghalhekk, mhuwiex il-kaz li jigi applikat l-Artikolu 1222 (1) tal-Kodici Civili.

Ghalhekk din l-eccezzjoni qed tigi michuda.

L-Artikolu 2153 tal-Kap. 16 qed jigi invokat ghaliex skont il-provditur tas-servizz it-talbiet tal-ilmentatur huma msejsa fuq allegazzjonijiet ta' responsabbiltà *extra contrattuale* jew *aquiliana* u huma preskritti skont l-istess artikolu.

L-Artikolu 2153 tal-Kap. 16 jghid li *'L-azzjoni ghall-hlas tal-hsarat mhux ikkagunati b'reat taqa' bi preskrizzjoni bl-eghluq ta' sentejn.'*

Dwar din il-preskrizzjoni l-Arbitru jaghmel referenza ghal dak deciz fis-sentenza: **Go p.l.c. vs Charles Dimech**,³⁵ fejn il-Qorti qalet:

'Illi l-Qrati taghna dejjem irritennew illi il-preskrizzjoni ta' sentejn imsemmija fl-Artikolu 1917 tal-Ordinanza VII tal-1868 (dak li illum hu l-Artikolu 2153 tal-Kodici Civili) hija applikabbli ghad-danni extra-kontrattwali jigifieri dawk li gejjin mhux minn inadempjenza ta' obbligazzjoni imma "ex delictu vel quasi".

Meta d-danni huma "ex contractu" ghax gejjin minn vjolazzjoni ta' obbligazzjoni, l-preskrizzjoni hija dik ta' hames snin u mhux ta' sentejn.'

Barra minn hekk, kif intqal mill-Qorti tal-Appell fil-kawza **Avv. Dr. Pio M. Valletta pro et noe vs Jenő Torocsik et deciza fis-7 t'Ottubru 2016:**

'Il-preskrizzjoni ta' sentejn li tolqot l-azzjoni ghal danni li ma jkunux kagunati b'reat hija applikabbli biss fil-kaz ta' danni indipendenti minn obbligazzjoni kuntrattwali (Stivala vs Colombo, PA, 9/1/1953. VOI XXXVII.ii.622).'

³⁵ PA, 28 ta' Lulju 2011

Fil-kaz odjern, l-ilmentatur u l-provditur tas-servizz kellhom relazzjoni kuntrattwali bejniethom meta l-provditur biegh dan il-prodott lill-ilmentatur.

Galadarba l-ilment johrog minn relazzjoni kuntrattwali, u din l-eccezzjoni hija bbazata fuq preskrizzjoni relatata ma' azzjoni akwiljana, din l-eccezzjoni dwar preskrizzjoni qieghda wkoll tigi michuda.³⁶

Fl-istess eccezzjoni jigi innutat ukoll li jissemma l-Artikolu 2156 tal-Kodici Civili. Fil-fehma tal-Arbitru, l-provditur tas-servizz m'ghazilx bejn preskrizzjoni jew ohra u tahom it-tnejn biex jekk ma tirnaxxix wahda tirnaxxi l-ohra. Dan m'ghandux ikun il-kaz ghaliex l-eccezzjoni tal-preskrizzjoni trid tkun minghajr ekwivoku, cara u specifika. Min jaghti l-eccezzjoni tal-preskrizzjoni tant irid ikun cert minnha li jrid ukoll jippruvaha.

F'dan il-kaz l-Arbitru jinnota wkoll li meta jissemma l-Artikolu 2156, ma jissemma l-ebda sub-artikolu tieghu, u dan jaghmel din l-eccezzjoni manka wkoll.

L-Arbitru ma jistax jghid hu liema preskrizzjoni preciza ghandha tapplika u, fejn hemm dubju, l-Arbitru ghandu jichad l-eccezzjoni.

Barra minn hekk, din l-eccezzjoni giet ipprezentata fit-2018 u, ghalhekk, kienet digà dahlet l-emenda ghall-Kodici Civili rigwardanti l-Artikolu 2160 tal-istess Kodici fejn il-ligi titfa' obbligi addizzjonali fuq min jeccepixxi l-preskrizzjoni a bazi tal-Artikoli 2147, 2148, 2149, 2156 u 2157, fejn jintqal espressament illi l-preskrizzjonijiet imsemmija f'dawn l-Artikoli *'m'ghandhomx effett jekk il-partijiet li jeccepuhom ma jaghtux gurament minn jeddom waqt il-kawza li m'humiex debituri jew li ma jiftakrux jekk il-haga gietx imhallsa'*.

Dwar l-insenjament ta' dawn l-emendi recenti fil-Kodici Civili, l-Arbitru jaghmel referenza ghal dak deciz f'dan ir-rigward **mill-Qorti tal-Appell (Sede Inferjuri) fl-ismijiet *Bottega Del Marmista Ltd. vs Paul Mifsud pro et fis-26 ta' Jannar 2018***, u dak deciz mill-**Prim'Awla tal-Qorti Civili fis-sentenza fl-ismijiet *P&S Limited et vs Noel Zammit et fis-16 ta' Frar 2018***, u l-Arbitru jaghmel tieghu l-argumentazzjoni tal-Qrati msemmija f'dawn is-sentenzi li ghandhom relevanza ghall-kaz odjern.

³⁶ Ara *Roland Darmanin Kissaun et vs GlobalCapital Financial Management Ltd.*, PA, 1/06/2017

Il-provditur tas-servizz naqas li jimxi ma' dak li jipprovdu l-emendi fl-Artikolu 2160 tal-Kodici Civili u kif inghad lanqas indika l-Artikolu preciz tal-ligi.

Ghar-ragunijiet 'il fuq moghtija din l-eccezzjoni qieghda wkoll tigi michuda.

Fil-Mertu

L-Arbitru jrid jiddeciedi dan il-kaz skont dak li, fil-fehma tieghu, huwa ekwu, gust u ragonevoli fic-cirkostanzi partikolari u merti sostantivi tal-kaz.³⁷

L-Ilmentatur

Fis-seduta tad-9 ta' Ottubru 2018, l-ilmentatur spjega li huwa kien impjegat jaghmel *interior decorations*, iwahhal *blinds*, suffetti u affarijiet simili.³⁸ Bhala livell ta' edukazzjoni, l-ilmentatur spjega wkoll li huwa kien spicca it-*Technical Institute* u kellu *City & Guilds* ta' Londra, it-tnejn bhala *Auto Mechanic*.

Il-Provditur tas-Servizz

Fis-sezzjoni C tar-risposta tieghu, il-provditur tas-servizz irrimarka li l-allegazzjonijiet tal-ilmentatur huma nfondati fejn essenzjalment sahaq li: l-ilmentatur iddikjara huwa stess li kien *experienced investor* u dan kif ikkonkludew ukoll *Marccus Partners and Mazars Group* skont l-*Independent Review* li tqabbd u jaghmlu mill-*MFSA*; li l-ilmentatur jirrigwarda l-menti li digà gew tranzatti permezz tal-kuntratt ta' tranzazzjoni fejn l-ilmentatur mhuwiex qed jistaqsi sabiex il-kuntratt ta' tranzazzjoni jitwarrab u, ghalhekk, il-kuntratt ta' tranzazzjoni ghandu jinghata l-effett kollu tieghu; li t-terminu '*experienced investor*' huwa definit fl-*Application Form* liema tifsira hija dik stabbilita fil-ligi, specifikament fl-*Investment Services Rules for Professional Investor Funds* fejn il-kriterji li jridu jigu milhuqa huma oggettivament determinabbli mit-tifsira stess; li kien l-ilmentatur stess li ddikjara illi huwa jikkwalifika bhala '*experienced investor*' abbazi tal-kriterji f'paragrafu 3 tal-*Application Form* u fejn l-ilmentatur kien investa għwa fondi ohra precedentament; li l-ilmentatur ghandu juri u jipprova għalfejn m'ghandux jitqies bhala *experienced investor* u jiddikjara jekk ghandux xi investimenti fi kwalunkwe fondi ohra li mhumiex gestiti mill-*BOV*

³⁷ Kap. 555, Art. 19(3)(b)

³⁸ A fol. 92

Asset Management Limited.³⁹ Fl-istess sezzjoni il-provditur tas-servizz irrileva li kemm-il darba l-Arbitru ma jilqax id-difizi u jordna hlas lill-ilmentatur, l-ammont ta' *dividends* li kienu thallsu lill-ilmentatur meta huwa kien azzjonist ghandhom jitnaqqsu u li m'hemmx raguni ghalfejn is-*sales charge* ghandha tithallas lura. Il-provditur tas-servizz sahaq li, fir-rigward tas-somma ta' €412.34, li l-ilmentatur jidher li qed jitlob talli hareg flus mil-*La Valette Malta Bond Fund*, ma kien hemm l-ebda *exit fee* meta l-ilmentatur hareg minn dan il-fond.⁴⁰

Matul is-smigh ta' dan il-kaz, il-provditur tas-servizz ipprezenta tlett *affidavits* flimkien ma' dokumentazzjoni ohra kif gej:

*Affidavit tas-Sur Mario Mallia – Chief Executive Officer mal-Bank of Valletta p.l.c.*⁴¹

Fl-*affidavit* tieghu saret partikolarment referenza ghall-fatt li l-investimenti fil-proprjeta' immobbli kienu gew affettwati b'mod negattiv kawza tal-krizi finanzjarja globali li hakmet is-swiegq finanzjarji madwar id-dinja. Barra minn hekk, hu sahaq fuq il-fatt li l-ilmentatur kien accetta l-Offerta tal-provditur tas-servizz (€0.75), liema Offerta kienet suggetta ghal diversi kundizzjonijiet.

*Affidavit tas-Sur Peter Perotti – Chief Retail Banking Officer mal-Bank of Valletta p.l.c. u Direttur tal-La Valette Funds SICAV p.l.c.*⁴²

L-*affidavit* tieghu iffoka fuq is-sospensjoni tal-fidi tal-ishma fil-LVMMPPF u x'wassal ghal din is-sospensjoni, filwaqt li elenka d-diversi komunikazzjonijiet li saru mal-investituri f'dan ir-rigward. Gew ukoll ipprezentati diversi kontijiet finanzjarji tal-iskema fost dokumenti ohra relatati mal-Fond.

*Affidavit tas-Sur Kenneth Farrugia – Chief Officer Business Development mal-Bank of Valletta p.l.c.*⁴³

L-*affidavit* tieghu huwa iktar iffokat fuq l-irwolijiet tas-SICAV, tal-BOV *Asset Management Limited* (qabel *VFM*) bhala *Manager* tal-Fond, tal-*Bank of Valletta p.l.c.* bhala l-Kustodju tal-Fond u l-LVMMPPF innifsu kif ukoll il-komunikazzjonijiet

³⁹ A fol. 39-40

⁴⁰ A fol. 40

⁴¹ A fol. 97

⁴² A fol. 142

⁴³ A fol. 798

mal-investituri. Fost dokumenti ohra, mal-*affidavit* tieghu giet ipprezentata kopja tal-Prospett Supplementari datat l-1 ta' Settembru 2005.

Però, fl-ebda wiehed mit-tlett *affidavits* ipprezentati, l-provditur tas-servizz ma ittratta l-ilment specifiku imressaq mill-ilmentatur fejn dawn it-tlett *affidavits* huma ta' natura generali u mhux specifici ghall-ilment innifsu.

Kunsiderazzjonijiet Ohra

L-Investment hekk kif mibjugh lill-ilmentatur u Aspetti Ohra

L-investment fil-LVMMPF kien inbiegh fuq bazi ta' parir ta' investment moghti lill-ilmentatur mill-impjegat tal-*Bank of Valletta*.⁴⁴ L-ilmentatur spjega li huwa kien xtara sehem fil-*La Valette Malta Bond Fund ACC* fis-27 ta' Dicembru 2004, liema fond kien qieghed izid fil-valur bil-mod il-mod.

Huwa spjega wkoll li gie kkuntattjat mill-*financial advisor* tal-Bank biex imur il-Bank,⁴⁵ liema laqgha saret fil-5 ta' Jannar 2007. L-ilmentatur sahaq li l-*financial advisor* tal-Bank kien qallu li l-LVMMPF huwa fond u investment tajjeb peress li l-valur tal-proprjetà qieghed jikber. L-investment li l-ilmentatur kellu fil-*La Valette Malta Bond Fund ACC* gie, ghalhekk, trasferit gewwa l-LVMMPF⁴⁶ wara l-parir li inghata.

Fis-seduta tad-9 ta' Ottubru 2018, l-ilmentatur spjega li l-Bank ma qallux

*'li stajt nitlef flusi u lanqas biss qatt ma mmaginajt li jista' jigri dan u nghid li wara sirt naf li nista' nitlef flusi. Kont nahseb li l-imghax tista' titlef imma mhux l-investment. Kont dejjem bil-hsieb li nista' nitlef biss l-imghax. Kont nisma' li jista' jitla' u jinzel imma kont nahseb li din tapplika biss ghall-imghax'.*⁴⁷

L-akkwist tas-sehem fl-LVMMPF mill-ilmentatur fis-16 ta' Jannar 2007, huwa evidenzjat bil-kopja tal-*Contract Note* li nharget mill-VFM.⁴⁸ Fil-formola ufficjali

⁴⁴ A fol. 16

⁴⁵ A fol. 92

⁴⁶ A fol. 6

⁴⁷ A fol. 92-93

⁴⁸ A fol. 80

tas-SICAV rigward l-accettazzjoni tal-Offerta mill-ilmentatur fis-sena 2011 hemm indikat li l-konsiderazzjoni pagabbli lill-ilmentatur kienet ta' €16,529.51.⁴⁹

Mal-*Application Form*⁵⁰ tal-ilmentatur giet kompluta *Experienced Investor Declaration Form*.⁵¹ Hekk kif indikat fl-*Appendix V*⁵² tal-Prospett Supplimentari⁵³ datat l-1 ta' Settembru 2005 (li huwa rifless bl-istess mod fil-Prospett Supplimentari li nhareg fis-6 ta' Marzu 2006 u 19 ta' Dicembru 2006), l-ebda applikazzjoni ghal dan l-investment ma setghet tigi accettata sakemm din il-formola ma tkunx kompluta.

Sabiex investitur seta' jkun meqjus eligibbli li jinvesti fl-LVMMPF, kellu jissodisfa d-definizzjoni ta' *experienced investor* u wahda minn tliet kriterji partikolari. Dawn it-tliet kriterji huma elenkati kemm fid-definizzjoni⁵⁴ ta' *experienced investor* fil-Prospett Supplimentari (dak ta' Settembru 2005 kif ukoll dak ta' Marzu u Dicembru 2006 li jirriflettu l-istess definizzjoni ta' *experienced investor*), kemm f'*Appendix V* tal-istess Prospett, kif ukoll fl-*Experienced Investor Declaration Form*.

Din il-formola tal-ahhar turi dikjarazzjoni iffirmata mill-ilmentatur li huwa kien *experienced investor* peress li fil-hames snin precedenti kien ghamel tranzazzjonijiet ta' investimenti li kienu jammontaw ghal tal-inqas is-somma ta' USD50,000 jew l-ekwivalenti.

Dwar l-iffirmar tal-*Experienced Investor Declaration Form* mill-klijenti li xtraw dan il-Fond, l-Arbitru ra r-rapport tal-MFSA⁵⁵ li kien sar biex l-MFSA tara xi pratici ta' bejgh (*sales practices*) kien uza l-Bank biex biegh dan il-Fond.

Qabel xejn, l-MFSA ghamlitha cara li dan il-Fond ma setax jinbiegh lil kulhadd:

'The features of the Fund including its risk factors as described in the prospectus of the Fund, made this eligible to be licensed as a professional investor fund which could be marketed only to investors who qualify as

⁴⁹ A fol. 75

⁵⁰ A fol. 76

⁵¹ A fol. 79

⁵² A fol. 852

⁵³ A fol. 802

⁵⁴ A fol. 805-806

⁵⁵ *Report on the MFSA investigation into the sales practices by Bank of Valletta p.l.c. of the La Valette Multi-Manager Property Fund 22 June 2012.*

“experienced investors”, therefore, “persons having the expertise, experience and knowledge to be in a position to make their own investment decisions and understand the risks involved” with regards to an investment in the Fund. Its features, including the relevant risks, made this an unsuitable product for unsophisticated retail investors or investor having a cautious risk profile. In fact, BOV's own asset allocation models for investors, when updated to include reference to the Fund in March 2006, did not recommend any exposure to the Fund for clients with a cautious risk profile.⁵⁶

Ghalhekk, il-fatt wahdu li l-investituri kienu iffirraw din l-*Experienced Investor Declaration Form*,⁵⁷ li minghajr l-iffirmar taghha l-Bank ma setax ibieghilhom dan l-investment, ma kienx ifisser li b’daqshekk l-investituri saru verament investituri ta’ esperjenza. Din il-formola - *standard form* - inghatat mill-Bank lil kull min deherlu li seta’ jbieghlu dan il-Fond, li inbiegh fuq skala kbira hafna lil eluf ta’ klijenti. Dan il-hsieb huwa wkoll dak li ddecidiet l-MFSA fir-rapport taghha ‘l fuq imsemmi:

‘Further to an exercise carried out by the Authority to verify *inter alia* the nature of the investors, it was determined that by reference to the nature of their profession/occupation, various advisory clients reviewed would be regarded as unsophisticated investors. Many investors were only regarded as experienced investors due to their self-declaration that they had carried out investment transactions amounting to at least a sum of, or equivalent to, USD50,000. In this regard, the records of BOV provided to the MFSA in relation to these investors indicate that in various instances, BOV advisors did not take reasonable steps to ensure that the said investors were indeed experienced investors before advising them to invest in the Fund, and that the Fund was suitable for these clients.’⁵⁸

Mela ghall-MFSA il-fatt li l-klijenti inghataw l-*Experienced Investor Declaration Form* biex jiffirmawha ma kienx bizzjed u kien hemm certu responsabbilità applikabbli fuq il-provditur tas-servizz biex jizgura li l-investituri kienu tassew ‘*experienced investors*’. L-Arbitru jaqbel ma’ dan.

⁵⁶ *Ibid.*, p.10, *Bold* tal-Arbitru

⁵⁷ Li kif ser jigi muri f’ din id-decizjoni ma kienx kompluta ghax ma kienx konformi mal-Prospett Supplimentari

⁵⁸ *Ibid.*, *Bold* u *italics* tal-Arbitru

Fil-kuntest ta' *advisory clients* hemm obbligi addizzjonali fejn kellu jigi assessjat *is-suitability* tat-tranzazzjoni ghal-klijent, apparti li wiehed kellu jiehu in konsiderazzjoni aspetti ohra bhal: in-natura specifika ta' investitur ghal min il-Fond kien fl-ahhar mill-ahhar immirat, jigifieri *Experienced investors* hekk kif definit fil-Prospett; il-konnessjoni tal-Bank mal-Fond; u l-fatt li l-Fond kien *Professional Investor Fund* u li ghalhekk kien jaqa' taht regim distint u separat minn dak applikabbli ghal *Retail Funds* fejn ir-regim ta' *Professional Investor Funds* joffri inqas protezzjoni, hekk kif imsemmi b'enfasi fis-sezzjoni intitolata '*Important Information*' fis-*Supplementary Prospectus* tal-LVMMPF stess.⁵⁹

L-Arbitru jaqbel ukoll ma' dak deciz mill-Prim'Awla tal-Qorti Civili⁶⁰ fejn iddecidiet li bl-iffirmar wahdu ta' dokumenti f'kaz ta' bejgh ta' servizz finanzjarju ma kienx jeskolpa lill-provditur tas-servizz jekk wiehed ma kienx konsapevoli ta' dak li kien qed jiffirma.

F'dan il-qasam, fejn ghandek espert fuq naha u konsumatur zghir fuq in-naha l-ohra, il-provditur tas-servizz ghandu r-responsabbiltà li jara li l-klijent kellu '*the expertise, experience and knowledge*' u li jifhem ir-riskji marbuta ma' dak il-prodott u mhux sempliciment jitlob lill-klijent jiffirma dokumenti biex jaghmluh eligibbli fuq l-aspett biss li mtliet u giet iffirmata l-formola, minghajr ma din tinghata l-hsieb, l-attenzjoni u l-importanza dovuta u minghajr ma jigi wkoll zgurat li hemm bazi ragonevoli li tiggustifika d-dikjarazzjonijiet ta' *experienced investor* fit-totalità taghha.

Ghalhekk l-Arbitru jrid jara jekk verament l-ilmentatur kellux dik l-*expertise*, esperjenza u taghrif biex jinvesti f'dan il-Fond u jekk giex dikjarat '*experienced investor*' ghaliex sempliciment gie moghti l-*Experienced Investor Declaration Form* biex jiffirmaha. Dan l-Arbitru jrid jaghmlu skont il-provi migjuba quddiemu mill-partijiet.

Experienced Investor u l-Experienced Investor Declaration Form

A bazi tal-kontenut tal-Prospett Supplementari datat 1 ta' Settembru 2005 (kif ukoll fil-Prospett Supplementari li nhareg f'Marzu u Dicembru 2006), l-ebda

⁵⁹ A fol. 808-809

⁶⁰ *Evelyn Farrugia et vs GlobalCapital Financial Management Ltd.*, 11/07/2016

applikazzjoni ghal dan l-investment ma setghet tigi accettata sakemm l-*Experienced Investor Declaration Form* ma tkunx kompluta.

Fil-fatt, is-sezzjoni *Buying, Selling and Switching*⁶¹ tal-Prospett Supplimentari, tindika bic-car u b'mod enfasizzat li:

*'No applications for investment will be accepted unless an Experienced Investor Declaration Form as set out in Appendix V accompanies it.'*⁶²

L-istess sezzjoni tindika ukoll:

*'Investment in the Fund is only suitable for investors who meet the Experienced Investor criteria as defined under the section 'Definitions'.*⁶³

Taht is-sezzjoni *Definitions*⁶⁴ fil-Prospett Supplimentari, *Experienced Investor* hija definita hekk kif gej:

'Experienced investors are considered as persons having the expertise, experience and knowledge to be in a position to make their own investment decisions and understand the risks involved. An investor must state the basis on which he/she satisfies this definition, either by confirming that he/she is:

- 1. a person who has worked in the financial services sector for at least one year in a professional position, or,*
- 2. a person who has been active, for at least one year in a professional position, in the acquisition and/or disposal of real estate property funds and/or in securities linked to real estate property, or,*
- 3. a person who within the past 5 years, carried out investment transactions amounting to at least a sum of or equivalent to USD50,000.*

In case of joint Applicants, the Applicants must have either:

- i. carried out separately, within the past 5 years, investment transactions amounting to at least a sum of or equivalent to*

⁶¹ A fol. 818

⁶² Ibid.

⁶³ A fol. 819

⁶⁴ A fol. 805-806

USD50,000 in which case each joint holder has to meet, individually, the Experienced Investor criteria, or,

- ii. carried out jointly, within the past 5 years, investment transactions amounting to at least a sum of or equivalent to USD50,000 in which case, provided that they are the same joint holders, the Experienced Investor criteria may be met jointly.'*

Izda jekk, imbaghad, tinghata harsa lejn *I-Experienced Investor Declaration Form*⁶⁵ li l-ilmentatur gie ipprezentat sabiex jiffirma, **wiehed isib li hemm aspett materjali li huwa nieqes u jidher li anke fil-prattika gie injorat jew ma inghatax l-attenzjoni dovuta meta nbiegh l-istess Fond.**

Dan l-aspett huwa, fil-fatt, l-istqarrija tal-bidu nett tad-definizzjoni ta' *Experienced Investor* fuq xiex il-paragrafi sussegwenti huma msejsa. Il-formola tiddekrivi biss it-tliet kriterji fuq liema bazi l-investitur jissodisfa d-definizzjoni ta' *Experienced Investor*, izda ma tispecifikax u ma tinkludix b'dettall u prominenza il-paragrafu principali u inizjali li minnu titlaq u tizvolgi l-istess definizzjoni hekk kif, fil-fatt, deskritta b'mod komplut fis-sezzjoni '*Definitions*' fil-Prospett Supplimentari.⁶⁶

Fil-fatt, id-definizzjoni⁶⁷ fil-Prospett Supplimentari ghandha klawsola inizjali krucjali li tghid:

'Experienced investors are considered as persons having the expertise, experience and knowledge to be in a position to make their own investment decisions and understand the risks involved'.

Din l-istess klawsola principali ma gietx specifikata u mnizzla fl-*Experienced Investor Declaration Form* ipprezentata lill-ilmentatur hekk kif imsemmi hawn fuq, izda l-enfasi fil-formola saret biss fuq il-paragrafi sussegwenti tad-definizzjoni. Lanqas giet ipprovduta xi evidenza li dan l-aspett seta' kien spjegat jew diskuss qabel l-investment.

⁶⁵ A fol. 79

⁶⁶ A fol. 805

⁶⁷ Ibid.

Fir-rapport tagħha tat-22 ta' Gunju 2012, dwar *'sales practices'* tal-BOV in konnessjoni ma' dan il-Fond, l-MFSA ukoll tat importanza lil din il-parti tad-definizzjoni ta' *'experienced investor'*:

'The features of the Fund including its risk factors as contained in the prospectus of the Fund, made this eligible to be licensed as a professional investor fund which could be marketed only to investors who qualify as *'experienced investors'*, therefore, *'persons having the expertise, experience and knowledge to be in a position to make their own investment decisions and understand the risks involved'* with regard to the investment in the Fund.'⁶⁸

L-Eligibilità tal-Ilmentatur bhala *Experienced Investor*

Fl-applikazzjoni tiegħu, l-ilmentatur iffirma li kien eligibbli taht it-tielet kriterju, *cioè*, li fil-hames snin precedenti, għamel tranzazzjonijiet ta' investiment li jammontaw għal mill-inqas is-somma, jew ekwivalenti, għal USD50,000.⁶⁹

Meta sar l-ezercizzju tal-*Mazars*⁷⁰ fis-sena 2011 fuq Direttiva tal-Awtorità għas-Servizzi Finanzjarji ta' Malta,⁷¹ din id-ditta kienet rat il-fajl għand il-provditur tas-servizz. L-ittra datata 21 ta' Jannar 2013,⁷² li intbagħtet mill-Bank lill-ilmentatur tindika l-ezitu tal-ezercizzju li sar mill-*Mazars*.

F'din l-ittra gie spjegat li wara *review* tal-fajl tal-ilmentatur mill-*Mazars*,

*'... it results that you qualify as an 'experienced investor' as defined in the approved Prospectus of the La Valette Multi Manager Property Fund (the Fund) and, consequently, you are not eligible for any additional payment from the Bank.'*⁷³

⁶⁸ Report by the MFSA investigation into the sales practices...etc p.10 Bold tal-Arbitru.

⁶⁹ A fol. 79

⁷⁰ Ir-rapport jista' jitrnizzel minn fuq is-sit tal-Awtorità:

<https://www.mfsa.com.mt/pages/announcement.aspx?id=5290>

⁷¹ Din id-Direttiva kienet annessa mal-Aplikazzjoni ta' Appell li l-provditur tas-servizz kien ressaq quddiem it-Tribunal għas-Servizzi Finanzjarji kontra l-Awtorità tas-Servizzi Finanzjarji ta' Malta fit-28 ta' Gunju 2012.

⁷² A fol. 81

⁷³ *Ibid.*

Il-prospett tal-*holdings* tal-ilmentatur ipprezentat mill-Bank jindika xi tranzazzjonijiet li saru qabel kif ukoll wara li nxtara l-investment fl-LVMMPF.⁷⁴

Minn din il-lista johrog li kien hemm biss dawn it-tranzazzjonijiet ta' investment matul il-hames snin precedenti tal-investment fil-Fond:

- xiri ta' sehem fil-*La Valette Malta Bond Fund ACC* fis-27 ta' Dicembru 2004 ghall-ammont ta' MTL10,200
- bejgh ta' sehem tal-*La Valette Malta Bond Fund ACC* fit-8 ta' Jannar 2007 ghall-ammont ta' MTL11,033.19.

Konkluzjoni

a) Irid jigi osservat li, minkejja li t-tranzazzjonijiet li kellu l-ilmentatur skont il-prospett tal-*holdings* kienu jissodisfaw il-kriterju tal-USD50,000, jekk wiehed izomm f' mohhu d-definizzjoni b' mod holistika u kompluta hekk kif hi specifikata fid-definizzjoni tal-Prospett Supplementari, huwa ikkunsidrat li ma gietx ipprovduta bazi cara, konvincenti u ragonevoli fuq xiex wiehed jista' jqis lill-ilmentatur bhala wiehed 'having the expertise, experience and knowledge to be in a position to make [his] own investment decisions and understand the risks involved', li hija parti principali tad-definizzjoni ta' *experienced investor*, u dan meta wiehed iqis:

- (i) **li l-lista tal-*holdings* ipprezentata mill-provditur tas-servizz tindika biss zewg tranzazzjonijiet li saru matul il-hames snin precedenti tal-investment fil-LVMMPF, liema tranzazzjonijiet kienu jinvolvu xiri u bejgh ta' *units* fl-istess prodott ta' investment. il-*La Valette Malta Bond Fund ACC*, liema investment kien ta' natura differenti immirat ghal *retail investors*, u jinvesti f'assi ta' natura differenti u mhux relatat ma' proprjeta' immobbli u, allura, l-investment li kien ghamel l-ilmentatur qabel ma investa fil-Fond kien sostanzjalment differenti minn kif kien l-LVMMPF;**

⁷⁴ A fol. 82-83

- (ii) il-profil tal-ilmentatur li meta ghamel l-investment fil-LVMMMPF kien impjegat jaghmel *interior decorations* u jwahhal *blinds* u suffetti⁷⁵ u fejn l-edukazzjoni tieghu kienet tinvolvi sat-*Technical Institute* bhala *Auto Mechanic* u *City & Guilds* ta' Londra wkoll bhala *Auto Mechanic*.⁷⁶

Wiehed anke jqis ic-cirkostanzi tal-bejgh tal-prodott fejn il-Fond gie mibjugh wara li l-*financial advisor* tal-Bank ikkuntattjah u hajru johrog minn prodott iehor ta' investment ta' natura u livell ta' riskju kompletament differenti u jinvesti minflok fil-LVMMMPF.⁷⁷

Huwa, ghalhekk, meqjus li ma hemmx bazi fuq xiex jista' jigi kkunsidrat li l-ilmentatur kellu l-'*expertise and knowledge to be in a position to make [his] own investment decisions and understand the risks involved*' fl-investment *de quo*, hekk kif deskritt fid-definizzjoni ta' *experienced investor*.

- (iii) L-*Experienced Investor Declaration Form*⁷⁸ tiddekrivi biss it-tliet kriterji fuq liema bazi l-investitur jissodisfa d-definizzjoni ta' *Experienced Investor*, izda ma tispecificax u ma tinkludix b'dettall u prominenza il-paragrafu principali u inizjali li minnu titlaq u tizvolgi l-istess definizzjoni hekk kif, fil-fatt, deskritta b'mod komplut fis-sezzjoni '*Definitions*' fil-Prospett Supplimentari. Dan l-aspett materjali huwa nieqes u jidher li anke fil-prattika gie injorat jew ma inghatax l-attenzjoni dovuta meta nbiegh l-istess Fond ghall-iskop tal-eligibilita' ta' investitur bhala *experienced investor*.

Huwa, allura, meqjus li meta l-ilmentatur kien qed jiffirma l-*Experienced Investor Declaration Form* hekk kif ipprezentata lilu, l-ilmentatur ma giex infurmat b'mod car u inekwivoku li permezz tal-firma tieghu kien qed jiddikjara li huwa ghandu '*expertise, experience and knowledge*' u li hu f'pozizzjoni li jifhem ir-riskji involuti u jiehu decizjonijiet dwar l-investment.

⁷⁵ A fol. 92

⁷⁶ *Ibid.*

⁷⁷ *Ibid.*

⁷⁸ A fol. 79

Il-provditur tas-servizz dghajef id-definizzjoni ta' *Experienced Investor* meta wiehed jara kif ghazel li japplika fil-prattika l-eligibilità tal-investitur speċjalment meta wiehed jikkonsidra l-profil tal-ilmentatur, in-nuqqas ta' esperjenza tiegħu f'investimenti u n-natura ta' investiment iehor li kellu hekk kif digà msemmi f'din id-decizjoni.

Huwa meqjus li meta l-Bank biegh il-prodott, kellu jiehu certi mizuri ragonevoli biex jara li investitur jissodisfa b'mod konkret id-definizzjoni ta' *Experienced Investor*, u dan għall-interess tal-klijent tiegħu stess li kien qiegħed jidhol fi *Professional Investor Fund* u mhux f'xi fond għal *retail investors*.⁷⁹ Dan, izjed u izjed, fil-kuntest fejn il-Bank kien qiegħed ibiegh u jagħti parir fuq prodott immanigjat u mahrug minn kumpanija affiljata miegħu stess (hekk kif johrog mill-Prospett Supplimentari tal-LVMMPPF) u fejn wiehed huwa għalhekk mistenni li jeżercita izjed prudenza u diligenza fic-cirkostanzi.

- (iv) Ghalkemm, skont l-ittra tal-Bank,⁸⁰ id-ditta *Mazars* harget bil-konkluzjoni ta' natura teknika li l-ilmentatur kien '*Experienced Investor*' u eligibbli li jinvesti f'dan il-Fond, dan ma jfissirx li għax huwa kien jilhaq il-kriterju ta' USD50,000, awtomatikament kellu jingħata parir⁸¹ biex jixtri dan l-investiment mingħajr ma jittiehed in-konsiderazzjoni aspetti rilevanti, fosthom, il-profil tal-ilmentatur u l-*appropriateness* u *suitability* tat-tranzazzjoni fic-cirkostanzi partikolari tiegħu hekk kif rikjest minn *Standard Licence Condition* 3.03(c).

Dan apparti l-aspett li l-analizi tal-eligibilità tal-ilmentatur bhala *experienced investor* kienet iffokata biss fuq jekk l-investitur jissodisfax wiehed mit-tliet kriterji b'mod akkademiku u mhux in-konsiderazzjoni tad-definizzjoni kollha b'mod komplut u holistiku u bl-approfondiment necessarju li kellu jsir f'dan ir-rigward biex ikunu

⁷⁹ Fis-sezzjoni intitolata '*Important Information*' f' pagna 6 tal-Prospett Supplimentari datat 1 ta' Settembru 2005, hemm fil-fatt imnizzel li *PIFs*, jgħid li '*Professional Investor Funds*' huma fil-fatt '*Non-Retail Schemes*' (A fol. 120).

⁸⁰ A fol. 81

⁸¹ A fol. 16

ikkunsidrati l-aspetti kollha rilevanti fir-rigward tal-eligibilità tal-ilmentatur.

- (v) *Standard Licence Condition 3.03 (a) tal-Investment Services Guidelines* li kien japplika għall-providur tas-servizz dak iz-zmien, tispecifica dan li gej:

'3.03 The Licence Holder shall act with due skill, care and diligence – and in the best interests of its customers and of the market.

c. except when acting on an execution only basis, the Licence Holder must take adequate steps to discover the personal and financial circumstances of:

a Private Customer before making any recommendation as to the suitability of a transaction or service; or

a Private Customer or a non-Private Customer before processing a discretionary transaction on his behalf;

When providing investment advice or portfolio management services, the Licence Holder must pay due regard to the customer's profile as detailed in the Client Fact Find drawn up in accordance with SLC 3.04, in order to ensure that the advice or portfolio management service provided is appropriate and suitable given the customer's particular circumstances. Should for any reason, including the customer's specific instructions the investment transaction/s ultimately effected by the customer through the Licence Holder, do not fully match the customer's investment objectives and/or risk profile as detailed in the Client Fact Find, a record should be drawn up by the Licence Holder and signed by the client explaining the reasons/s for such discrepancy.'

Meta wiehed jiehu in konsiderazzjoni diversi fatturi, bhall-profil tal-ilmentatur, in-nuqqas ta' esperjenza f'investimenti li kellu hekk kif johrog mil-lista tal-*holdings* ipprovduta mill-provditur tas-servizz; in-natura ta' investimenti li kellu qabel, u l-mod ta' kif inbiegh il-prodott, kif ukoll in-nuqqas ta' evidenza ipprovduta min-

naha tal-provditur tas-servizz fuq liema bazi il-parir ta' investiment li inghata, jidher car li l-prodott *de quo* ma kienx *appropriate* u *suitable* ghall-ilmentatur.

L-Arbitru qies ukoll li m'hemmx bazi sufficjenti u ragonevoli fuq xiex wiehed jista' jasal biex iqis li l-parir ta' investiment moghti mill-Bank lill-ilmentatur, (fejn qallu biex johrog minn investiment li kien tajjeb - il-*La Valette Malta Bond Fund ACC* - u li kien relattivament b'riskju baxx biex minflok jinvesti fil-Fond in kwistjoni li kien aktar riskju.

- (vi) Il-provditur tas-servizz kellu l-obbligu li jagixxi fl-ahjar interessi tal-ilmentatur skont ir-regolamenti applikabbli ghalih dak iz-zmien. Il-provditur tas-servizz ma gabx evidenza konvincenti u sufficjenti li dan l-obbligu intlahaq hekk kif ragonevolment mistenni fir-rigward tal-ilmentatur, meta wiehed jikkonsidra d-diversi nuqqasijiet imsemmija hawn fuq min-naha tieghu.

Ghal dawn ir-ragunijiet l-Arbitru jiddeciedi li l-ilmentatur huwa wiehed ekwu, gust u ragonevoli u qed jilqghu sakemm dan huwa kompatibbli ma' din id-decizjoni.

L-ilmentatur kien investa s-somma ta' €25,288.08, fis-16 ta' Jannar 2007,⁸² u mal-Offerta inghata lura s-somma ta' €16,529.51.⁸³ L-ilmentatur ircieva wkoll is-somma totali ta' €206.07 minn distribuzzjoni mill-istess investiment fl-LVMMPF.⁸⁴

Fic-cirkostanzi huwa gustifikat li l-ilmentatur jitpogga lura fil-pozizzjoni qabel ma sar l-investiment originali. Ghalhekk is-somma li jibqalu jiehu hija ta' €8,552.50.⁸⁵

⁸² A fol. 18

⁸³ A fol. 75

⁸⁴ A fol. 84

⁸⁵ (25,288.08 - 16,529.51 - 206.07 = 8552.50)

Ghaldaqstant, *ai termini* tal-Artikolu 26(3)(c)(iv) tal-Kap. 555 tal-Ligijiet ta' Malta, l-Arbitru qed jordna lil *Bank of Valletta p.l.c.* ihallas lill-ilmentatur is-somma ta' tmien t'elef, hames mija u tnejn u hamsin ewro u hamsin centezmu.

Bl-imghax legali mid-data li fiha l-ilmentatur ipprezenta dan l-ilment sad-data tal-hlas effettiv.

Bl-ispejjez kontra l-provditur tas-servizz.

**Dr Reno Borg
Arbitru ghas-Servizzi Finanzjarji**